

Seksualvuodâ sänikirje

Seksualvuodâ sänikirje lii čallum nuoráid. Sänikirjeest láá čielgejum seksualvuodâ säänih, maid mij kuullâp táválíi savâstálmist. Uási saanijn láá tagareh, maid tij leppeđ jiejah suogârdâm já kiávttám talle ko mij lep teivâm.

Seksualvuotân kullee tuáváduvah já miäruštálmeh láá ennuv já uđđâ säänih šaddeh ubâ äägi. Säänih já kevttum tuáváduvah láá uáli nanosávt čonnum tiätun, muuneeld šoddâm jurduid já ibárdássáid. Maangâ säänist vuáttoo meid historjá. Mij lep keččälâm toollâđ sänikirje miäruštálmijd uánihážžân já tagarin, et taid lii älkkee luuhâđ. Eereeb iärrás taan tiet saanij miäruštálmijn kávnovejeh vááijuvvuodâh já mij áigup juátkiđ sänikirje hammim ain. Mij väldip vuástá meid macâttâs, ovdâmerkkân siiđo macâttâsluámáttuvvâin.

Aašijd puáhtá tiäđust-uv miäruštállâđ meid eres uáinimkuávluin ko maht taan sänikirjeest lii porgum. Ovdâmerkkân miäruštálmeh já feeriimeh suhâpeeleeest láá siämmáa ennuv ko láá ulmuuh. Motomijd aašijd mij lep čielgim addelmáin suhâpelijiešvuodâid roopâ ossijd (nissoon iämádâh) já roopâ toimáid (nieidâ mánusiih) biologia uáinust. Ko mij čäällip sänikirjeest nieidâst teikkâ kaandâst, te mij uáivildep toiguin taan ohtâvuodâst ulmuud, kiäi roppâ västid biologisávt táválíi ibárdâs nieidâ teikkâ kaandâ roopâst. Tuáivu miel tun puávtáh kevttiđ mii sänikirje iššeen, veikkâ taat ij tuu puotâ tolâččiigin tiäivás teikkâ jis tuu suhâpeli-identitet lii eres ko nieidâ/nissoon tâi kandâ/almai.

Mij lep juáhám sänikirje ucebáid ubâlâšvuodâid saanij algâpuustuvij miel. Tun kaavnah seksualvuodâ sänikirje tievâslâžžân meid PDF-tiätuvuárkkán.

A

Aanaalseksi uáivildep pottâräägi njavkkâm já ovdâmerkkân onâččem. Aanaalseksist ij pyevti čuávjuđ, mut maangâmuđusij bakternuámumij já suhâpelitaavdâi estim várás kalga kevttiđ kondom. Aanaalseksist lii tehálâš kevttiđ valjeeht vuoidâs njulčásmitem várás.

Abort adai čuávjum koskâldittem uáivildep čuávjum potkim tátulávt. Jis haalijd koskâlduttiđ álgám čuávjum, te kalga väldid ohtâvuodâ tuáhtârân nuuvt jotelávt ko máhđulâš. Jis čuávjum áigu koskâlduttiđ, te tom kolgâččij porgâđ ovdil 12. čuávjumoho. [Luvvá lase äpittesvuodâ koskâldutmist suomâkielân.](#)

AIDS (Acquired Immunodeficiency Syndrome) teikkâ immunláppu lii hiv-infektio majemuš muddo, mast orgaanvuáhâduv immunvuáhâdâh lii čielgâsávt hiäjusmum. Hiv-talkkâseh estih AIDS-mudo ovdáneme. [Luvvá lase HIV:st suomâkielân.](#)

Arâdis siemâcigám lii tile, mast almai uázžu seeksist siemâcigám táválávt teikkâ ain ovdil ko sun jieš teikkâ kyeimi tom haalijd. Koskâttuvâi tábâhtuvvee herkis siemâcigám lii táválâš almoon. Jis tast šadda čuolmâ, te ääši puáhtá hoittáđ ovdâmerkkân seksualrâvvejejee teikkâ tuáhtár iššijn.

Aseksual lii olmooš, kiäst láá uáli uccáa teikkâ iä ollágin jurduuh, himoh teikkâ mohtâvuotâ, moh lohtâseh seksualvuotân teikkâ seeksin. Aseksual ulmuu puáhtá emotionallávt kiäsuttiđ mii suhâpeelijd peri já návte leđe ovdâmerkkân hetero, homo, lesbo teikkâ biseksual.

B

Biseksual lii olmooš, kiäst láá erotliih, emotionalliih teikkâ/já seksual tubdâmušah almaid já nisonáid.

C

Cis-olmooš lii olmooš, kii lii tuđâvâš sunjin šoddâmmuudoost miäruštállum suhâpiälán. Cis lii vvestikeeči sáánán trans.

Cuovkkânem uáivild čuávjum koskâldume jiešmeidlist. Cuovkkânem suijâ ij lah ain čielgâs.

Čuárbbelvyeliteehih pirâstitteh čuárbbelij orgaanijd, tego kuzzâpoccee, iämáduv já pottâčuáli. Toiguin haldâšuvvoo ciisâ já pooškâ jotteem. [Luvvâ lase nisonij čuárbbelvyeliteehijn suomâkielân.](#)

Čuávjum lii roopâ tile, mast šohânâm maneseelâst šadda šohânâs kuáhtust. Čuávjum pištá 40 okkod. Čuávjum nohá toos ko páárnâš šadda. [Luvvâ lase čuávjumist suomâkielân.](#)

Čuávjum koskâldittem uáivild čuávjum potkim tátulávt. Jis haalijd koskâlduttiđ álgám čuávjum, te kalga väldiđ ohtâvuodâ tuáhtârân nuuvt jotelávt ko máhđulâš. Jis čuávjum áigu koskâlduttiđ, te tom kolgáččij porgâđ ovdil 12. čuávjumoho. [Luvvâ lase čuávjum koskâldutmist suomâkielân.](#)

Čuávjumtestâ lii vyehti, moin selvâttuvvoo lii-uv čuávjum álgám vai ij. [Luvvâ lase čuávjumteestâst suomâkielân.](#)

D

Dildo lii seksitingâ, mon puáhtá kočodiđ meid seksisierân. Dildoh láá jieškote-uvlágáneh já -stuárusiih.

E

Ejakulaatio lii synonym sáánán siemâcirkám. Tot uáivild siemâkolgos cirkám penisist. [Luvvâ lase siemâcirkomist suomâkielân.](#)

Ekshibitionism uáivild vuáimálie (motomijn páágu sulâstíttee) haalu čäittiđ iärásáid almolávt ovdâmerkkân päljis roopâ teikkâ suhâorgaanijd. Motomijn tiilijn tággáár taho tiävdá rikkoos tobdomeerhâid.

Endometrios lii puácuvuotâ, mast kuáhtu šlijvease lii eres-uv saajeest ko kuáhtust. Ton tavdâmeerhah pyehtih tiettuđ ovdâmerkkân mánusâšpohčâsin teikkâ onâččempohčâsin. Tom puáhtá tipšod. [Luvvâ lase endometriosist suomâkielân.](#)

E-pillereh láá hormonal čuávjum estimvyehti, já toh váldojeh piäiválávt njäälmi peht. Estimpillereh iä suojâl seksitaavdáin. Estimpillereh láá kyevtilágáneh. [Luvvâ lase e-pillerijn suomâkielân.](#)

Erektio uáivild puojâ storgâsmume. Erektiost paisâkođos tiävä vooráin, já ton keežild puočâ čyežžil já páisá. [Luvvâ lase erektiost suomâkielân.](#)

28.10.2019

Erektiohemádás lii tuáhtár selváttâm penis toimâhemádás, mii šadda távjá ovdâmerkkân puácuvođâ keežild. Erektiohemádás lii táválávt elilâm almai váddu.

Erektiovádisvuotâ uáivild tile, mast erektio ij šoodâ nuuvtko tuáivu. Ovdâmerkkân erektio puáhtá leđe liijkás šliedás seeksi várás teikkâ kondom kiesâmân penis oolâ. Tile kiärdášuvá távjá. Nuorâin erektiovádisvuotâ šadda mangii toimâtemtedduin, uáivádittee amnâsij kevttimist teikkâ stressi keežild, uáli harvii puácuvođâ keežild.

Eressuhâpiäláág olmooš uáivild ulmuu, kii puáhtá anneeđ jieijâs suhâpelettemmin, mangâ- teikkâ eressuhâpiälágin. Sun iälá almaivuodâ já nissoonvuodâ rääjist, toi kooskâst teikkâ ulguubeln.

Erogeniilih sajah láá roopâ sajah, main láá ennuv nervâkeejih, moi kuoskâtem tâi njavkkâm šoddâd seksual navdášem já kihtum. Erogeniilih sajah mulsâšudeh jieškođe-uv ulmuin.

Erotik puáhtá miäruštállâđ maangânáál. Tot iberduvoo sierâ kulttuurijn já aagijn sierânáál. Tom puáhtá kuvviđ ovdâmerkkân mielâtilleen, mii lii seksuallávt keldee teikkâ mast ulmuuh kihtojeh.

Estimkapsel lii čuávjum hormonal estimvyehi. Kapsel piäijoo čergjidditem maŋa kietâruottâs liške vuálá. Tot ij suojjâl seksitaavdáin. [Luvvá lase estimkapselist suomâkielân.](#)

Estimlaastar lii čuávjum hormonal estimvyehi, mij lijmejuvoo liiškân távâlii laastar náálá. Estimlaastar ij suojjâl seksitaavdáin. [Luvvá lase estimlaastarijn suomâkielân.](#)

Estimpiller lii čuávjum hormonal estimvyehi, mii váldoo piäiválávt njäälmii peht. Estimpillereh iä suojjâl seksitaavdáin. Estimpillereh láá kyevtilágáneh: ovtâstittum estimpillereh já minipillereh. [Luvvá lase estimpillerijn suomâkielân.](#)

Estimriegis lii lastikist rahtum, čuávjum hormonal estimvyehi, mii stellejuvoo iämádâhân. Estimriegis ij suojjâl seksitaavdáin. [Luvvá lase estimrieggást suomâkielân.](#)

Estimsuptâ lii čuávjum kemialláš estimvyehi. Ton estimvyemi lii hyeni ige tot kolgâččii kuáassin kevttuđ ohtuunis, mut ain motomáin eres estimvuovvijn, tego kondomáin. [Luvvá lase estimsuuptâst suomâkielân.](#)

Estimspiiraal lii uccâ, t-puustuv hámásâš tiingâš, mon tuáhtár piäjä kuáhtun čuávjum estim várás. Spiraleh láá kyevtilágáneh: veškispiiraal já hormonspiiraal. Kuábáškin spiraliijn ij suojjâl seksitaavdâi vuástá. [Luvvá lase estimspiralijn suomâkielân.](#)

Estimvyehi uáivild káálvu teikkâ vyevi, moin puáhtá suojliid jieijâs seeksist čuávjum teikkâ seksitaavdá vuástá. [Luvvá lase estimvuovijn suomâkielân.](#)

F

Fantasia uáivild almolávt puoh maid mij pyehtip kuváttállâđ. Seksualfantasiaiguin uáivilduvvojeh almolávt mielâkoveh, moh kuleh seeksin já seksualvuotân. Toh išedeh távjá seksual naavdášmist já kihtâšuumist. Fantasiah uázžuh leđe priivaat ääših, ige taid taarbâš olášuttiđ. [Luvvá lase fantasiain suomâkielân.](#)

Fetišism uáivild seksualvuodâ naavcâ, täävi teikkâ vuáimâlii táárbu navdášiđ seksuallávt ovdâmerkkân roppâoosijn, vuoččuoin, pihtâsijn, materialijn teikkâ tiätu tiingân.

Fetiš uáivild táválávt seksual himo teikkâ kihtâšume já navdášem čyecim áášán teikkâ tiingân.

G

Genitalvijđodâhân iberduvvojev suhâorgaaneh, koskâuázži já pottâräigi.

Genitaleh láá roopâ uásih, moh távjá lahtojeh seksualvuotân teikkâ lassaamân. Suhâorgaaneh láá ovdâmerkkân iämádâh ađai vagina, kunjopoksâmeh, kuáhtu, penis já kuolah.

G-čyegisin kočoduvvoo saje suhâorgaanijn, mon kuoskâtem teikkâ njavkkâm puáhtá tubduđ seksuaallávt eromâš pyerrin. Taan saje stuárudâh já tárhis sajadâh sehe tobdoherkkivuotâ lii ereslágán jieškote-uv ulmuin.

Grooming uáivild toomâ, mast olmooš rahttât ávhástállâđ seksuaallávt párnáin teikkâ nuoráin. Taat puáhtá tábáhtuđ ovdâmerkkân sosiallii mediast. [Luvvâ lase groomingist suomâkielân.](#)

Gynekolog lii nissoontaavdâi já šoddâdem spesialtuáhtár.

Gynekologilâš tutkâm uáivild tuáhtár toohâm nieidâ teikkâ nissoon tutkâmuš. Tutkâmist tuáhtár täärhist keččâmáin já kuldâlmáin olgoddâs suhâorgaanijd, kunjo, kuáhtu já maneráávsáid. [Luvvâ lase tutkâmist suomâkielân.](#)

Gynekomastia uáivild kaandâ radderáávsá paddâm hormonij tiet rávásmemavveest. [Luvvâ lase gynekomastiast suomâkielân.](#)

H

Haluttesvuotâ uáivild táválávt seksual haalu uccevuodâ teikkâ váilum ollásávt tienuuvt et tot šoddâđ čuolmâ. Tot lii táválâš čuolmâ, moos puáhtá uuccâđ čuávduš tuáhtárist teikkâ seksualravviittuvâst.

Herkis siemâcirkám lii tile, kuás almai uázžu seeksist siemâcirkám távjá teikkâ ain ovdil ko sun jieš teikkâ kyeimi tom tuáivu. Koskâttuvâi tábáhtuvvee herkis siemâcirkám lii táválâš almoon. Jis tast šadda čuolmâ, te ääši puáhtá hoittáđ ovdâmerkkân seksualstivreijejein teikkâ tuáhtárin.

Hepatit lii hepatitvirus tovâtem vuoivâskuddum. Hepatitviruseh láá vittâ, moh tovâtteh uáli siämmáásullâsijd tadvâmeerhâid, mut tai njuámmumvyevih mulsâšudeh. [Luvvâ lase hepatitist suomâkielân.](#)

Herpes lii virus tovâtem kupâlâslágán kuddum, mii tiättoo táválumosávt suhâorgaanijn teikkâ poksâmijn. Herpes njuámu älkkeemusávt kupâlâsmuudoost. Tot puáhtá njuámmuđ cummálušmist, oonâšmist, kietâseeksist, sehe ovdâmerkkân poksâmijn suhâpeliorgaanij vijđodâhân já nubij kulij. [Luvvâ lase herpesist suomâkielân.](#)

Hetero lii olmooš, kiän erotliih, emotionalliih teikkâ/já seksual haaluh čyecih ulmuid, kiäh láá eres suhâpele ulmuuh ko sun jieš, ovdâmerkkân almai peerust nisonijn já nissoon almain.

Heteronormativvuotâ uáivild jurdâččemvyevi, mon mielđ láá tuše kyehti koskânis vuástálâs suhâpele (almaah já nisoneh) sehe nabdem, et puohah láá heteroseksualeh.

Hijvákuddum uáivild hijvákuobbâr tovâtem kuddum, mii lii uáli táválâš nieidâin já nisonijn. Hijvákuddum puáhtá meid leđe kaandâin já almain. Hijvákuobbâr ij lah suhâpelitavdâ.

Himo uáivild vuáimálie haalu moosnii.

28.10.2019

Hiv (Human immunodeficiency virus) lii virus, mii puáhtá fárustis puárránmettumis taavdá, mii vaaigut ulmuu piáluštemvuáhádâhân. Hi-virus sáttá njuámuđ suoijimettumis seksikontakt peht meiddei voorâst ovdâmerkkân narkotiknáalui peht. Hiv-kuddum tipšom talkkâsijguin hiđásmit virus lasanem já taavdá ovdánem puáhtá orostittiđ. [Luvvá lase hiv:st suomâkielân.](#)

Homo lii olmooš, kiäst láá erotliih, emotionalliih teikkâ/já seksual tubdâmušah siämmáa suhâpiälán, almai peerust almain já nissoon nisonijn.

Homofobia uáivild vuáimálie palo teikkâ negatiivlie, tyestee tobdoreaktio homoseksualvuodâ já homon nobdum ulmui vuástá.

Hormonspiiraal lii uccâ, t-puustuv hámásâš tiingâš, mon tuáhtár piäjä kuáhtun. Spiiraal ij suoijâl seksitaavdáin. [Luvvá lase hormonspiralist suomâkielân.](#)

I

Iämádâh lii nissoon suhâorgaanij pocceelágán já tekkiis uási, mii ovtâstit olgoldâs suhâorgaanijd já kuáhtu. [Luvvá eenâb iämáduvâst suomâkielân.](#)

Iämáduv šlijvease lii iämáduv pajemus sellâkođos. [Luvvá šlijvease tipšomist suomâkielân.](#)

Iämádâhonâččem lii seksi, mast suormâ, seksitingâ teikkâ puočâ piäijoo iämádâhân.

Iämádâhpuoskân kočoduvvoo puoskâ sulâstittee jienâ, mii šadda ko iämádâhân čoggâšum áimu purgán seeksi, nuuvtko onâččem ääigi olgos. Noomâst huolâhánáa tot ij toolâ sistees haajâ teikkâ čuálikaasuid.

Iiđeederektio lii penis erektio koccáadijn. [Luvvá lase erektioist suomâkielân.](#)

Illáástem uáivild rikoslaavâ mielđ tom, et nubbe olmooš páguttuvvoo jieškote-uvlágán seksual tavvoid viehâvääldi kevttimáin teikkâ uhkedmáin kevttiđ viehâvääldi. Illáástem lii meid tot, jis oonâš časkâm teikkâ tainâskâm ulmuin. Illáástem lii viehâväldirikos.

Impotent lii puárásmum termâ, moin lii táválávt uáivildum almai, kiäst iä lah naavcah finniđ erektio.

Insest lii seksual kontakt peerâjesânij (vanhim já párnáa teikkâ objij já viiljâi) kooskâ. Perruu vyeliahasijđ párnáid čuoccam insest lii párnái seksual ávhástállâm. Insest lii Suomâst lavâtem.

Interseksualvuotâ kovvee ulmuu, kiäst láá šoddâm roopâst sehe nisonân já almai táváliih suhâpele tobdomeerhah.

Intimvuotâ uáivild persovnlíi, aldaa já priivaat.

J

Jieijâščaittâlem uáivild vuáimálie (motomijn ulmuin tego págulii) haalu čäittiđ iärásáid almolávt jieijâš päljis roopâ teikkâ suhâorgaanijd. Motomijn tiilijn tággáár toimâ tiävdá rikkoos tobdomeerhâid.

Jienâruávâsmem uáivild rávásmemave mudo, kuás jienâst tábâhtuveh nubâstusah. Talle eromâšávt oolgiij jienâ šadda vyeligubbon já muttoo ko kuággum já jienâpoksâmeh šaddeh. [Luvvá lase jienâruávâsmist suomâkielân.](#)

28.10.2019

Jieštobdo uáivild jieijás árvuštállâm já ibárdâs alnestis. Toh maggaar jieštobdo lii, mulsâšud sehe puorij já ahevis feeriimij miel. Jieštobdo ij lah ain siämmáálágán. [Luvvá lase jieštobdoost suomâkielân.](#)

Jieštuđâtem lii seksual navdâšem adelem olssis ovdâmerkkân kuoskâttâlmáin roopâ já suhâorgaanijd. [Luvvá lase jieštuđâtemist suomâkielân.](#)

Jotelis kukkodâhšoddâm uáivild jotelis kukkodâhšoddâm ääigi. Kaandâi jotelis kukkodâhšoddâm tábáhtuvá rávásmemave loppâkeččin. Nieidâin jotelis kukkodâhšoddâm tábáhtuvá távjá arâdub muddoost rávásmemavveest.

K

Kaattâmpiller lii sárnumkielâ ettâmvyehi maajeeldestimpillerân. Tot lii talhâspyevtittâs, mii sirdá maneseelâ luovânem, mut ij koskâldut jo álgám čuávjum. Tot lii uáivildum tađe várás, jis čuávjum ij lah tuoivum já eres estim ij lah luhostum, om. ko kondom lii rottâsâm. Maajeeldestimpiller estimvyeimi ij lah siämmáá pyeri ko olmânáál kevttum kondom teikkâ merikoskâsii hormonal estim. Maajeeldestimpiller ij meidgin suojjâl seksitaavdáin. [Luvvá lase maajeeldestimist suomâkielân.](#)

Kandâvuodâ tuávádâh kiávttoo kaandâst tâi almast, kiäst iä lah onâččemfeeriimeh.

Kietân kesâččem lii suomâkielâst synonymm jieštuđâtmân. Tot lii seksual navdâšem adelem olssis ovdâmerkkân kuoskâttâlmáin roopâ já suhâorgaanijd. [Luvvá lase jieštuđâtmist suomâkielân.](#)

Klamydia lii seksitavdá, mii šadda bakterist. Tot puáhtá njuámmuđ suojjimmittumis tohâmist já njálmiseeksist. Klamydianjuámmum selvâtem várás váldoo táválávt kužžâčááitus. Klamydia hoittájuvvoo antibiotijguin. [Luvvá lase klamydiast suomâkielân.](#)

Klitoris lii nissoon suhâorgaanij tobdoherkis uási. Tot lii kođos, mii lávdá vijdáht čuárbbeelijd, iámáduv pirrâs räi. Klitoris keeči lii uáinusist já tom puáhtá kuullâđ suormâiguin. Tot lii kužžârääigi paajaabeln siskeeb kunjopoksâmij ovtâstumsaajeest. [Luvvá lase klitorisist suomâkielân.](#)

Kondom lii lateksist teikkâ polyuretanist rahtum čuávjum estimtingâ. Kondom kiäsoo storgâsmum penis teikkâ seksisierâ oolâ. Kondom lii áinoo estimtingâ, mii suojjâl čuávjum já seksitaavdáin vuástá. Meiddei nisonijn láá jieijás kondomeh (keejâ nisonij kondom). [Luvvá lase kondomist suomâkielân.](#)

Kondylooma lii papilloomavirus tovâtem seksitavdá, mast šaddeh čivleh suhâorgaanijn. Virus puáhtá njuámmuđ suojjimmittumis onâččem, njálmiseeksi já kiedâi peht. [Luvvá lase kondyloomast suomâkielân.](#)

Koskâldittum onâččem uáivild onâččem joksâm ovdil siemâcirkám. Veikkâ onâččem lii koskâldittum, tast puáhtá čuávjuđ já uážžuđ seksitaavdá.

Kuppa ađai syfilis lii bakter tovâtem seksitavdá, mii puáhtá njuámmuđ suojjimmittumis tohâmist já njálmiseeksist. Syfilis puáhtá aiccâđ vorráčáittusist já tom puáhtá hoittâđ antibiotijguin. [Luvvá lase syfilisist suomâkielân.](#)

Kuolah já kuolâpursâ lii almai suhâorgaanij uási. Kuolâpuursâst láá kuolah já lasekuolah. Kuolâi pargon lii pyevtittid šovâtemseelâid já testosteron. [Luvvá lase kuolâin suomâkielân.](#)

Kuáhtu lii nissoon suhâorgaanij uási. Šohânâm manesellâ tarvan kuáhtusiäinán já šadda vávván.

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÁÁ'MTE'G'G'
SAAMELAISKÄRÄJÄT

NUORAIDRÁÐÐI
NUORÁIRÄÄÐI
NUORISUÁVTÖS
NUORISONEUVOSTO

Väestöliitto

28.10.2019

Kuáškuttemvardem uáivild iámáduv vardem eres ääigi ko mánusij ääigi. Tággáár vardem kočoduvvoo meid koskâvardemin. [Luvvá lase koskâkulgâmijn suomâkielân.](#)

Kunjopoksâmeh láá nissoon suhâorgaanij uási. Nisonijn láá ulggub já siskeeb kunjopoksâmeh. [Luvvá lase kunjopoksâmijn suomâkielân.](#)

L

Lasekuolah láá kuolâi ase alne já taid puáhtá aiccâđ suormâiguin kuldâlmáin. Kuolâin pyevtittum šovâtemseelah vyerkkejuvvojeh lasepálloid.

Lesbo lii nissoon, kiäst láá erotliih, emotionalliih teikkâ/já seksualliih tobdoh siämmáá suhâpiälán, nissoon lii perustum nisonijn.

Lijkkuustem lii tobdo, mii puáhtá šoddâđ, ko mottoom olmooš oro vuovâsin já kiäsutteijen.

M

Maajeeldestimpiller lii talhâs pyevtittâs, mii sirdá maneseelâ luovânem, mut ij koskâldit jo álgám čuávjum. Tot lii uáivildum kevttuđ, jis ij tuáivu čuávjum já eres estim ij lah luhostum, om. ko kondom lii ráigánâm. Maajeeldestimpiller estimvyeimi ij lah siämmáá pyeri ko olmânáál kevttum kondom teikkâ merikoskâsii hormonal estim. Maajeeldestimpiller ij meidgin suoijâl seksitaavdâin. [Luvvá lase maajeeldestimist suomâkielân.](#)

Manejoodáán teikkâ manepocce lii šoddâdemorganáid kullee roppâuási. Ton peht maneráávsást luovânam manesellâ jotá kuáhtun.

Maneráávsáh láá nissoon suhâorgaanij uási. Maneráávsái pargo lii pyevtittiđ maneseelâid já estrogenijd. [Luvvá lase maneráávsáin suomâkielân.](#)

Manesellâ lii nissoon suhâsellâ, mii luovvân maneráávsáin ohtii máánust, ko mánusiih láá álgám. Jis šovâtemsellâ šoovât maneseelâ, te čuávjum álgá.

Maneseelâ šohânem uáivild tábáhtus, mast šovâtemsellâ tiäivá maneseelâ já šoovât tom.

Maŋanâm siemâcirkám uáivild tom, et almast lii ain teikkâ távjá vädisvuodah uázžuđ siemâcirkám. Mii peri puácuvuodâid, psykologlâš suijâ, tálhudem teikkâ uáivádittee amnáseh pyehtih vaiguttiđ já vádásmittiđ siemâcirkám šoddâm. Maŋanâm siemâcirkám lii čuolmâ talle, ko tot hettee seeksi. Ääši kannat kiedâvuššâđ tuáhtaráin teikkâ seksualravviittuvâst.

Maŋalâsorgasmeh uáivild nisonijn maŋgâid orgasmijd, moh puátih maŋaluvâi.

Masturbistem lii synonym jieštuuđâtmân. Tot lii seksual navdâšem adelem olssis ovdâmerkkân kuoskâttâlmáin roopâ já suhâorgaanijd. [Luvvá lase jieštuuđâtmist suomâkielân.](#)

Mánusâšpaje lii äigipaje, mii álgá vuosmui mánusij peeivi räájist já nohá čuávuvái mánusij vardem älgimpiäiván. Mánusâšpaje kukkodâh rievđâd ulmust ulmui, táválávt tot pištá 23-35 peeivi. [Luvvá lase mánusâšpaajeest suomâkielân.](#)

28.10.2019

Mánusâšpoovčâs uáivild pohčâsijd, moh iteh mánusij ääigi. Pohčâseh šaddeh távjá kuáhtu kiásádâtmist. Mánusâšpohčâsijd puáhtá tipšod. [Luvvá lase mánusâšpohčâsijn suomâkielân.](#)

Mánusij sirdem uáivild mánusij äigimudo sirdem. Mánusiuh pyehtih sirdud tuáhtár meridem reesepttalkkâsijguin (mánusij sirdempillereh) teikkâ hormonal estimpvevtittâsin, tego estimpillerijguin. [Luvvá lase mánusij sirdemist suomâkielân.](#)

Mánusâšvardem uáivild kuáhtu šlijvease luovânem já toos lohtâseijee vardem iämáduv peht mánusij ääigi. [Luvvá lase mánusâšvardemist suomâkielân.](#)

Mánusiuh uáivildeh vardem, mii šadda kuáhtu šlijvease uudâsmmist, já mii pištá 2-8 peeivi. Mánusiuh älgih nieidâin rávásmemavveest 10-16 ihásâžžân. [Luvvá lase mánusijn suomâkielân.](#)

Mánukoppâ lii silikonist teikkâ luándukumist rahtum mánusâšsyjei. [Luvvá lase mánukoopâst suomâkielân.](#)

Menkat, mensut, moonikset láá suomâkielâst synonymeh mánusijd. Toh uáivildeh vardem, mii puátá kuáhtu šlijvease uudâsmmist, já mii pištá 2-8 peeivi. Mánusiuh älgih nieidâin rávásmemavveest 10-16 ihásâžžân. [Luvvá lase mánusijn suomâkielân.](#)

Minipillereh lii čuávjum estimpvehi, mii váldoo njäälmie peht. Toh tuáliuh sistees tuše fiskisráksáhormon. Minipillereh iä suoijâl seksitaavdâin. [Luvvá lase minipillerijn suomâkielân.](#)

Monogamia uáivild oovtânjâlâšvuodâ teikkâ parâkoskâvuodâ, mast ulmust lii tuše ohtâ kyeimi.

N

Návli adai penis lii almaa suhâorgaan. [Luvvá lase penisist suomâkielân.](#)

Nissoon ejakulaatio uáivild motomijn nisonijn tábáhtuvvee vuočču purgám kihtâšume teikkâ orgasm ääigi. Uási kolgosist vuáčču ráávsáin, moh láá kužžâuálist. Kolgosist iä lah suhâseelah.

Nisonij kondom lii nissoon estimtingâ, moin uážžu syje čuávjum já seksitaavdâi vuástá. Tot piäijoo iämáduv siisâ. [Luvvá lase nissoon kondomist.](#)

Nieidâcuozzâ lii rieglâgán teikkâ máanusiiirpi hámásâš čonâskođosjorme iämáduv ráäigi siskiibel. [Luvvá lase nieidâcuozâst suomâkielân.](#)

Nieidâvuodâ tuávádâh kiávttoo nieidâst tâi nisonist, kiäst iä lah onâččemfeeriimeh.

Njamah láá roppâuási. Njammain láá iänáážin ráksákođoseh, vuojkákođoseh já čonâskođoseh. [Luvvá lase njammain suomâkielân.](#)

Njammaliivih lii liškepivtâs, mii tuálá já hámme njammaid. [Luvvá lase njammaliivij hahâmist suomâkielân.](#)

Njammakeeji lii kuávduo njama já lii koskâttuvâi alanâm. Njammakeeji pirâstih liškeviđđodâh, mii kočoduvoo suomâkielân "njammašiljon".

Njavkkâmseksi puáhtá merhâšid jieškote-uv soojij kuoskâttem já kuoskâttállâm roopâst. Ton ulmen lii távjá seksual navdâšem adelem já feerim. Kuoskâttid puáhtá ovdâmerkkân kiedâiguin teikkâ ubâ roppáin. Puáhtá jurdâččid, et petting, ovdâleikkâ já suomâseksi kuleh njavkkâmseksi vuálá.

28.10.2019

Njulčásmitemvuoidás uáivild pyevtittás, mii keeppid koosá ovdámerkkán šlijveaaseest. Tom puáhtá kevttiđ iššeen tohámist teikká jieštuuđátmist. Njulčásmitemvuoidás puáhtá uástiđ apteekist já purrâmáškaavpijn.

Njálmiseksi uáivild suhâorganij kihtâlem já njavkkâm njalmijn.

Njálmiseksisyeji lii seksitaavdâi estimvyehi, mon puáhtá kevttiđ pottârääigi teikká nissoon suhâorganij syeijin njálmiseeksi ääigi. Njálmiseksisyeje puáhtá ráhtiđ kondomist, uástiđ apteekist teikká seksitingâkäävpist.

O

Ohtuorroo lii olmooš, kii ij lah naaijâmlittoost, aassâmlittoost teikká eres fastâ parâkoskâvuodâst.

Onâččem uáivild tom, et puočâ teikká seksipiergâs piäijoo kunjon teikká pottârääigán. [Luvvá lase oonâšmist suomâkielân.](#)

Ooraalseksi uáivild suhâorganij njavkkâm njalmijn. Tast ij pyevti čuávjuđ, mut tast pyehtih njuámmuđ seksitaavdah.

Orgasm teikká paccâm lii navdášem já pyeritile tobdo, mon puáhtá finniđ ovdámerkkán jieštuđáttem, njálmiseeksi, kietâseeksi teikká onâččem ääigi.

Orthoreksia lii hemádâs, mij lohtâs puurâdmân. Orthoreksian puosâškuáttám ulmust lii páágu sulâstittie tárbu puurrâđ tiervâslávt. Orthoreksiast puáhtá puárániđ.

Ovdâkuáškáanjâš uáivild kildee vuočču, mii puátá kihtâšume ääigi penis keejist, kužžâuáli ráäigist. Ovdâkuáškáanjâš ulmen lii njulčásmittiđ penis onâččem ääigi. Ovdâkuáškáanjâsâst pyehtih leđe šovâtemseelah.

Ovdâleikkâ lii toimâ, mii lasseet seksual kihtâšumvuodâ já himo. Ovdâleikkâ puáhtá anneeđ sistees ovdámerkkán saaniđ, kejâstuvâid, lihâstuvâid, njavkkâm teikká cummâluššâm. Kihtâšum lii seksual navdášem tááhust teháláš.

Ovdânâhki lii penis pajemus já lihâdeijee uási, mii luávdá ollásávt teikká mottoom uási nâvliuáivist. [Luvvá lase ovdânâhkist suomâkielân.](#)

Ovtâstittum estimtablet lii čuávjum hormonal estimvyehi, mii váldoo piäiválávt njäälmi peht. Tot tuálá sistees kyehti eresmuđusii hormon. Ovtâstittum estimtableteh iä suojjâl seksitaavdâin. [Luvvá lase ovtâstittum estimtabletij suomâkielân.](#)

Ovulaatio uáivild maneseelâ luovânem maneráávsáin. Ovulaatio tábáhtuvá suullân ohtii máánust. [Luvvá lase ovulaatiost suomâkielân.](#)

P

Panseksual lii olmooš, kiän erotliih, emotionalliih teikká/já seksual tubdâmušah pyehtih čuoccâđ nubbiđ ulmuđ sii suhâpeeleeest teikká suhâpelettesvuodâst huolâhánáá.

28.10.2019

PAPA-iskos uáivild podoisellâiskos, mii tahhoo nisonáid. Čááitus váldoo iámáduv vuáđust já kuáhtu njäälmist. Čáitusváldim puáhtá tubduđ smavvá capciittâhhân čuávjivuáđust. PAPA-čáittus ij táválávt taarbâš vâldiđ vuálá 20-ihásijn. [Luvvá lase papačáittusist suomâkielân.](#)

Parâkoskâvuotâ lii kyevtikoskâsâš koskâvuotâ, mii vuáđuduvá kieresvuotân já seksualvuotân.

Pedofil lii paijeel 16-ihásâš olmooš, kiän seksual kiddiistume jo-uv fantasiai teikkâ tavoi tääsist čuácá vuosâsaajeest vuálá rávásmemahasijd párnáid.

Penetraatio uáivild siisâ uigâm. Távjá penetraatio meerhâš iámádâhonâččem.

Penis lii almaa suhâorgaan. [Luvvá lase penisist suomâkielân.](#)

Pirrâčuopâdem lii Suomâst talhâstiedâlâš toimâ. Táválávt toin tivoduvvoo kaandâi čovgâ ovdânâhki. Nieidâi pirrâčuopâdmân ij lah Suomâst talhâstiedâlâš aggâ, tanen ton olášuttem lii laavâst kioldum.

PMS-tavdâmeerhah (premenstrual syndrom) uáivild tavdâmeerhâid, moh šaddeh ovdil mánusijd. Taah tavdâmeerhah pyehtih leđe ovdâmerkkân paddâm, vaibâsvuotâ, erduuvuotâ, čuávjivuáđu- já čielgipohčâseh, uáivipoovčâs, liškevááduh já njamai herkkivuotâ. [Luvvá lase PMS-tavdâmeerhâin suomâkielân.](#)

Polyamoria teikkâ mangâkoskâvuotâtile lii oovtâst soppum tääpi, mii vuáđuduvá ohtâsii ibárdâsân leđe romantlijn, intim já/teikkâ seksual koskâvuotâin mangáin ulmuin siämmáá ääigi.

Polygamia uáivild mangânajâlemvuotâ. Motomijn kulttuurijn já riijkâin lii ärbivyeihin já lavâlâš, et láá eenâb naaijâmkyeimih.

Porno čáittá seeksi já pietttemesvuotâ. Porno ulmen lii kihtâliđ kečcee. Pornoloostâ vyebdimaheräaji lii 15 ihheed já pornovideo 18 ihheed.

Prostituutio uáivild maangâmuđusij seksual tavoi vyebdim sajanmäksim vuástá. Tot ij lah Suomâst rikosriávtáávt rángâšemvuálâsâš taho. Seeksi uástim teikkâ uástim keččâlem vuálá 18-ihásijn lii rikos. Ovdâsvástádâs lii ain ulmust, kii uástá seeksi vyeliahasijn.

Pubertet lii synonym sáánán rávásmemahe. Tot lii šoddâm- já ovdânemmuđo nuorâvuotâst. Rávásmemahe vuálgá joton hormonal nubástusâi keežild. Tot álgá jieškote-uv nuorâin uáli eres ääigi. [Luvvá lase rávásmumeavveest suomâkielân.](#)

R

Rávásmemahe lii šoddâm- já ovdânemmuđo nuorâvuotâst. Rávásmemahe vuálgá joton hormonal nubástusâi keežild. Tot álgá jieškote-uv nuorâin uáli eres ääigi. [Luvvá lase rávásmumeavveest suomâkielân.](#)

Râhisvuotâ lii tobdo, mii puáhtá čyecciđ jieškote-uvlágán aššijd teikkâ ulmuid.

Ruŋkkam lii suomâkielâst synonym jještuuđâtmân. Ruŋkkam lii seksual navdášem adelem olssis ovdâmerkkân kuoskâttâlmâin roopâ já suhâorgaanijd. [Luvvá lase jieštuuđâtmist suomâkielân.](#)

S

28.10.2019

Sadomasokism (SM) lii seksual toimâ, moos pyehtih lohtâsiđ ovdâmerkkân roolisierah, vuálánittem, čoonnâm já povčágitmist navdášem. Toimâ kalga ain vuáđudud ohtâsii haalun já sopâmušân já lii teháláš, et kuábáš-uv uásipeeli tubdáv, et suoi navdášává.

Seksi uáivild eresmuđusijd aášijd ulmuid. Tot puáhtá leđe toimâ, jurduuh tâi tobdoh, moh tovâtteh seksual pyeritile, navdášem já kihtâšume (ovdâmerkkân jieštudâtttem, kuoskâttállâm, cummáluššâm, onáčcem já njavkkâmseksi).

Seksi-išepiergâs lii tingâ, mii kiávttoo seeksist. Seksi-išepiergâseh išedeh meid talle, jis jieijâs seksualvuodâ olášuttem lii estum ovdâmerkkân monnii toimânaavcâ raijiittâs keežild. Seksipiergâsist já seksiišepiergâsist ij lah távjá iáru já koččâmâš lii siämmáin pyevtittâsáin.

Seksisierah láá jieškote-uvlágán tiingah já piergâseh, moh láá vuávájum hitruuvuodâ tiet jieštuudâtmân já tohâmân sehe seksisierâdmân. Seksitiingah láá ovdâmerkkân dildo, vibraattor já tahoiämádâh.

Seksitaavdah láá bakterij teikkâ virusij tovâtttem puácuvuodah. Toh pyehtih njuámmuđ suojijimettumis seeksist, jis tot lii jo ovdeláá oovtâ uásipiälán njuámmum. Seksitaavdâin puáhtá suojálid jieijâs nuuvt et kiávttá kondom teikkâ njálmiseksisyeje. [Luvvá lase seksitaavdâin suomâkielân.](#)

Seksitavdâtestâ uáivild ovdâmerkkân kužžâ- já vorráčáittus já ton tutkâm laboratorios seksitaavdâi väärid. Teestah tahhojeh tiervâsvuotâsajattuvâin, suhâpelitaavdâi poliklinikijn já priivaat tuáhtársajattuvâin. Motomijn tiilijn meidei päähist testam lii máhđuláš. [Luvvá lase seksitavdâtestaamist suomâkielân.](#)

Seksipiergâseh láá jieškote-uvlágán tiingah já piergâseh, moi ulmen lii išediđ jieštuudâttmist já tohâmist sehe seksisierâdmist. Seksitiingah láá ovdâmerkkân dildo, vibraattor já tahoiämádâh.

Seksualidentitet lii ovtâskâs ulmuu uáinu jieijâs seksualvuodâst. Seksualidentitet riävdá já hámmášuvá ubâ eellim ääigi.

seksuallâš aktivlâšvuotâ kovvee seksual jurduid, tobdoid já seksual lattim. Aktivlâšvuotâ-sääni puáhtá uáivildid tai aášij mere tiätu muddoost ulmuu elimist. Seksuallâš aktivlâšvuotâ riävdá ulmust ulmui já ubâ eellim ääigi.

Seksuallâš haalu uáivild haalu finniđ seksual pyeritile já navdášem.

Seksuallâš haluttessvuotâ uáivild seksuallâš haalu uccevuodâ teikkâ váilum ollásávt, ovdâmerkkân ko olmooš ij haalijd seeksi já ana tom čuolmân. Áášán puáhtá uuccâđ čuávdus tuáhtárist teikkâ seksualravviittuvâst.

Seksuallâš pyereestvaijeem uáivild tuđávâšvuodâ jieijâs suhâpiälán já seksualvuotân. Seksuallâš pyereestvaijeem uáivild tom, et ulmust lii máhđulâšvuotâ porgâđ tienuuvt ko sunjin olssis oro pyeremussân.

Seksuallâš ávhástállâm meerhâš saavâid teikkâ tooimâ, mii ij lah hiäivulâš nuorâ ahetásásii (psykke tääsi) seksualovdánmân já tot povčágit nuorâ iegálávt teikkâ fyysilávt. Ávhástállâm puáhtá tábáhtud muáđuluvâi, puhelin teikkâ internet peht. Ávhástállâm ij ain toolâ sistees tom, et uhre já ávhástellee teivâv fyysilávt.

Seksuallâš hyenes kohtâlem puáhtá leđe ovdâmerkkân äštím, čovgiittem, laiđiistállâm, skiäñkkum teikkâ páguttem tohâmân, njálmiseeksín teikkâ cummálušmân. Hyenes kiedâvušmân kuleh meid seeksin lohtâšuvvee ašij keččâmân teikkâ kuldâlmân páguttem, páguttem kuoskâttállâđ jieijâs teikkâ nube teikkâ viehârâs kuoskâttállâm.

28.10.2019

Seksualláš ohtávuotá uáivild oovtást ovttáin teikká eenâb ulmuiguin feerejum já olášuttum seeksi. [Luvvá lase seeksis suomâkielân.](#)

Seksual luávkám lii taho, mii povčâgit tavo čuosâttâhhân šoddâm ulmuu olmooš-, jiešmeridem- teikká seksualvuoigâdвуođâid. Tavo čuosâttâhhân puáhtá karttâđ páárnáš, nuorâ, rávisolmooš teikká elilâm olmooš suhâpeelest sorjohánnáá. Seksual luávkám ij veltihánnáá teevidi rikkoos tobdomeerhâ, veikká taho sáttá atâštiđ tâi luávkáđ čuosâttâhhân šoddâm ulmuu, teikká sun puáhtá anneeđ tom veerrin.

Seksualláš sundášume kovvee tom, kiän ulmust olmooš lii kiddiistum erotlávtt, emotionallávtt teikká seksuallávtt. Seksualláš sundášume lii muttuuhánnáá jiešvuotâ kidâ šoddâm ráájist. Juáháš puáhtá jieš miäruštállâđ teikká kyeđđid miäruštállánnáá jieijâs seksualidentitet.

Seksualravvim lii stivrim já ravvim aašijn, moh kuleh seksualvuotân. Seksualravvim siskeeld táválávtt 1-5 savâstállâmkerdid.

Seksualvuoigâdвуođâh tuáliih sistees sehe vuoigâdвуođâid já kenigâsvuođâid seksualvuođâst. Vuoigâdвуođâh kyeskih puohasijđ suhâpeelest, liškeiivnest, seksual sundášumeest já tiervâsvuođâtiileest sorjohánnáá. [Luvvá lase seksualvuoigâdвуođâin suomâkielân.](#)

Seksualrikos uáivild seksual jiešmeridemvuoigâdвуođâ vahâgittee tavo, mii lii juohhum rángâšemvuálásii tavo luokan Suomâ laavâst. Seksualrikoseh miäruštállojeh rikoslaavâ 20. lovvoost. [Luvvá lase rikoslaavâst suomâkielân.](#)

Seksualvuotâ lii ulmuu vuáđujiešvuotâ, mon ij pyevti sierrid ulmuu eres lattiimist. Seksualvuotân kuleh eereeb iärrás suhâpeeli, seksual sundášume, lasanem já suhâpeliroolih. [Keejâ video seksualvuođâst.](#)

Seksualterapia meerhâš savâstállâmiše seeksin já seksualvuotân lohtâšuvvee aašijn. Seksualterapia tuálá sistees mangâ terapiakeerdi. Terapian puáhtá ucâlid jiečánávtt teikká tuáhtár puáhtá laiđid toho ovdâmerkkân sorjovâšvuođâ tovtteijee seksičuolmâi keežild.

Seksualtiervâsvuođâ lii tot uáisisyergi ulmuu tiervâsvuođâst, mii kulá seksualvuotân já seeksin. Seksualtiervâsvuođâ ráhtášuvâ ubâ eellim äägi lavhij mielđ. Tot uáivild almajin ja nisonin rávásmum já ovdánem sehe jieijâs já nuubij árvuštem já suojâlem. Seksualtiervâsvuođâ tááhust lii siämmáá tehálâš iberdiđ, kuás kalga ucâlid tuáhtárân rávásmemave čuolmâi tiet, ko mättiđ suojâlid jieijâs seksitaavdâi vuástá.

Selibat uáivild tile, mast olmooš kiäldádât seeksis teikká jieškote-uvlágán seksual tavoin. Selibat puáhtá pišteđ maangâkukkosijđ aagijđ.

Sexting uáivild seksual kuuvij, videoi já viestâi vuolgâtttem ovdâmerkkân moobilpiergâsijguin. [Luvvá lase seksiviestâin suomâkielân.](#)

Siemâcigám uáivild siemâkolgos cigâsem penisist. Siemâkolgos puáhtá siskeldid šovâttemseelâid, moh pyehtih šovâttiđ maneseelâ já čuávjum puáhtá älgid. [Luvvá lase siemâcigomist suomâkielân.](#)

Siepah uáivild deh suhâorgaanij liškekuolgâid, moh šodâškyeteh rávásmemavveest já suojâleh suhâorgaanij liške já šlijvease.

Sooloseks lii synonym jieštuuđâtmân. Tot lii seksual navdâšem adelem olssis ovdâmerkkân kuoskâttâlmáin roopâ já suhâorgaanijđ. [Luvvá lase jieštuuđâtmist suomâkielân.](#)

28.10.2019

Spanking lii liške tuáškum kuámmiráin teikkâ moinnii tingáin seksual kihtâlem teikkâ kihtumvuodâ lasettem várás. Toos kalga leđe puoh uásipeelij mietâmuš já oovtâst soppum njuolgâdusah.

Sperma teikkâ siemâkolgos lii vuočâ, mii siskeeld šovâtemseelâid, já toh cingás siemâcingám ääigi penis kužžâuálist. Sperma ana sistees sehe šovâtemseelâid já kupâlâsráávsást já ovdâráávsást vuoččum kolgosijd. [Luvvá lase siemâkolgosist suomâkielân.](#)

Spermisid lii čuávjum kemiallâš estimvyehi. Ton estimvyemi lii hyeni ige tot kolgáččii kuáassin kevttuđ ohtuu, mut ain oovtâst motomáin eres estimvuovvijn, tego kondomáin. [Luvvá lase estimsuuptâst suomâkielân.](#)

Spiiraal lii uccâ, t-puustuv hámásâš tiingâš, mon tuáhtár piäjä kuáhtun čuávjum estim várás. Spiiraal ij suoijâl seksitaavdâi vuástá. [Luvvá lase estimspiralijn suomâkielân.](#)

Sterilisaatio lii pisovâš čuávjum estimvyehi. Sehe almaid já nisonijd puáhtá sterilistid. Sterilisaatio ij vaagut hormonpyevitmân, seksual haalun teikkâ seeksin.

Suhâpele tivoom uáivild, et olmooš tivo šoddâmääigi sunjin miäruštállum, puástuhin feerejum suhâpele, vâi tot västidičij jieijâs suhâpeli-identitet. Taas pyehtih kuullâđ noomâ nubásmitem, juuridlii suhâpele nubásmitem sehe jieškote-uvlágán roopâ talhâstiedâliih tipšoh.

Suhâpele tivoomtipšo uáivild tom, et olmooš uázžu talhâstiedâlii iše šoddâmääigi miäruštállum suhâpele tivomân, vâi tot västid ulmuu jieijâs feerim suhâpeli-identitetist.

Suhâpeeli lii ulmui jiešvuotâ. Ovtâskâs olmooš puáhtá miäruštállâđ suhâpeeles ovdâmerkkân biologia teikkâ persovnlâš feerim uáinust. Juáhâš feeree suhâpeeles jieijâs vyevi mield.

Suhâpeli-identitet lii ulmuu uáinu jieijâs suhâpeeleast. Suhâpeli-identitet lii individuallâš.

Suhâpeliorgaaneh teikkâ genitaleh láá orgaaneh, moh távjá lohtâseh seksualvuotân teikkâ lassaamân. Suhâorgaaneh láá ovdâmerkkân iämádâh ađai vagina, kunjopoksâmeh, kuáhtu, penis já kuolah.

Suhâpelitaavdah láá bakterij teikkâ virusij tovâtem puácuvuodah, moh njuámuh suoijimettumis seeksist. Tondiet taah puácuvuodah kolgáččii-uv kočoduđ seksitavdân. Seksitaavdâin puáhtá suojâliđ jieijâs ko kiävttá kondom teikkâ njälmiseksisyeje. [Luvvá lase seksitaavdâin suomâkielân.](#)

Suhâsellâ uáivild lassaamân spesialistum seelâid. Ulmuin suhâseelah láá manesellâ (nisoneh) já šovâtemsellâ (almaah).

Suormâtuđâtem uáivild ovdâmerkkân suhâorgaanij njavkkâm já kihtâlem suormâiguin.

Syejiaherääji lii termâ, mii uáivild lahârâhtei asâtem aherääji. Syejiaherääjih láá kyehti: 16 ihheed já 18 ihheed. Toi ulmen lii suojâliđ vyeliahasijd nuorâid seksual tavoin, moh sâttih leđe varâliih sii seksual šoddâmân já ovdánmân. [Luvvá lase syejiaherääjist suomâkielân.](#)

Šlijvease uáivild jieškote-uv orgaanij já vuovdâi sisâase luávdee kođoskeerdi. Njuuneest, njäälmist, peeljist, pottârääigist já iämáduvâst lii šlijvease.

Šovâtemseelah láá almaa suhâseelah. Jis šovâtemsellâ šoovat maneseelâ, te čuávjum álgá. [Luvvá lase šovâtemseelâin suomâkielân.](#)

T

Terska adai puojâ uáivi uáivild penis uáivi. Kuávdoo puojâ uáivi lii kužžâräigi, mast kužžâ já siemâkolgos kolgá olgos. Puojâ uáivi lii távjá herkki kuoskâtmân. [Luvvá lase terskaast suomâkielân.](#)

Tippur lii bakter tovâtem seksitavdá, mii puáhtá njuámuđ suoijimettumis tohâmist, njálmiseeksist já seksitiingâi peht. Tippur áiccoo seksitavdâteestâ vuáduđ já tot hoittájuvoo antibiotijguin. Luvvá lase tippurist suomâkielân.

Torvoseksi siskeeld tooimâid já tavoid, moi čuávumuššân iä njuámu seksitavdah teikkâ main ij pyevti čuávjuđ. [Luvvá lase estimist suomâkielân.](#)

Transgender lii olmooš, kiän suhâpeeli lii jieijâslágán almaivuodâ já nissoonvuodâ ovtâstume. Transgender puáhtá tubdâđ jieijâs suhâpelittemmin teikkâ mangâ- teikkâ eressuhâpiälásâžžân. Sun iälá almaivuodâ já nissoonvuodâ räaji alne, kooskâst teikkâ ulguubeln.

Transolmooš lii almostuávádâh ulmui, kiän suhâpeli-identitet teikkâ suhâpele olgospyehtim spiehâst ton suhâpiälán lohtum vuárdámušâin, moos sun lii šoddâmmuddoost miäruštállum.

Transsuhâpelivuodâst lii koččâmâš suhâpele feerimist tienuuvt, et šoddâmmuddoost miäruštállum suhâpeeli ij oro uápisin. Transsuhâpiälási ulmuu suhâpeli-identitet puáhtá leđe almai, nissoon teikkâ maidnii muide.

Transvestisâšvuotâ uáivild ulmuu, kiäs kulá ennuv sehe almaivuotâ já nissoonvuotâ. Transvestit tobdá táválávt šoddâmist miäruštállum suhâpele uápisin, mut haalijd koskâttuvâi vuáijjuđ nube suhâpele roolin, ovdâmerkkân lattiimáin já pihtâsijguin.

Tumputtaminen lii seksual navdâšem adelem olssis ovdâmerkkân kuoskâttâlmáin roopâ já suhâorgaanijd. [Luvvá lase jieštuudâtmist suomâkielân.](#)

U

Urolog lii tuáhtár, kii lii spesialistum almai já nisonij manemušâi já kužžâolij sehe almai suhâorgaanij puácuvuodâi tutkâmân já tipšomân.

V

Vagina lii synonym iämádâhân. Tot lii nissoon suhâorgaanij pocceelágán já tekkiis uási, mij ovtâstit olgoldâs suhâpeliorgaanijd já kuáhtu. [Luvvá lase iämáduvâst suomâkielân.](#)

Vaginism lii iämádâhčarviittâh, mast nissoon čuárbbelvyeliteehijn já iämáduvâst láá tátuttet čarviittuvah. Iämádâhčarviittâh puáhtá tubduđ ovdâmerkkân tohâmist, jieštuudâtmist teikkâ gynekologlii tutkâmist. [Luvvá lase vaginismist suomâkielân.](#)

Ostum seksi lii seeksi jieškote-uvlágán tavoi lonottem ruttân teikkâ eres ovdâdâssáid, ovdâmerkkân pihtâsáid teikkâ uáivádittee amnâsáid. Seeksi uástim vuálá 18-ihásijn teikkâ uástim keččálem lii rikos.

Veškispiiraal lii uccâ, t-puustuv hámásâš tiingâš, mon tuáhtár piäjä kuáhtun. [Luvvá lase veškispiralist suomâkielân.](#)

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÁÁ'MTE'Gġ
SAAMELAISKÄRÄJÄT

NUORAIDRÁÐDI
NUORÁIRÄÄDI
NUORISUÁVTÖS
NUORISONEUVOSTO

Väestöliitto

28.10.2019

Vibraattor lii sporiideijee seksitingâ. Vibraattoreh láá maangâlágáneh.

Vielgiskulgâm lii vielgis kolgos, mii kolgá iämáduv šlijveaseest já kuáhtučiäppát ráávsáin. Tot iššeed toollâđ iämáduv šlijvease oornigist já tiervâsin. [Luvvâ lase vielgiskolgosist suomâkielân.](#)

Vises peeivih uáivildeh taid mánusâšpaje peeivijd, kuás nisonist ij lah teoriast máhđulâšvuotâ čuávjuđ. Vises peeivih iä lah lyetittettee čuávjum estimvyehi, tanen ko eromâšávt nuorrân ovulaatio puáhtá tábáhtuđ mon mánusâšpaje muddoost peri. [Luvvâ lase vises peeivijn suomâkielân.](#)

Vulva lii nomâttâs nissoon olgoldâs suhâpeliorgaanáid tego kunjopoksâmáid, klitorisân já iämáduv rááigán.

Vulvodynia lii povčâstile, mii tiättoo nissoon suhâorgaanijn. Tot puáhtá čuágguđ, ilâštíđ já suhâorgaaneh pyehtih leđe heerkih. [Luvvâ lase vulvodyniast suomâkielân.](#)